

6 APRIL 2019
Bethlehemkerk
Papendrecht

DE MATTHÄUS-PASSION

(1727/1728)

WWW.CANTATE-GORINCHEM.NL
WWW.COVLAUDATE.NL

DE MATTHÄUS-PASSION

Nederland heeft een rijke traditie opgebouwd: de Matthäus-Passion is het meest uitgevoerde grote vocale werk in ons land.

In de passietijd staat het ook dit jaar weer op veel plaatsen op het programma.

Bach schreef de Matthäus-Passion waarschijnlijk al in 1727, maar de eerste uitvoering was voor zover bekend in de Thomaskirche in Leipzig op 15 april 1729. In latere jaren veranderde hij nog regelmatig delen van dit monumentale oratorium.

De Matthäus-Passion begint met het fantastisch mooie en indrukwekkende openingskoor: een klaagzang, waarin het ene koor korte vragen stelt en het andere koor ze beantwoordt. Hierin wordt al de essentie van het lijden aangegeven, de bruidegom die wordt geofferd vanwege de zonden van de mensen. En boven de koorklanken van de twee koren uit klinkt het heldere koraal over het onschuldige Lam van God, gezongen door kinderstemmen.

DE MATTHÄUS-PASSION

Het verhaal wordt ons verteld door de evangelist, die vertolkt wordt door een tenor. De evangelist is naast Jezus de belangrijkste solopartij. Als in een hoorspel worden de diverse deelnemers door aparte stemmen opgevoerd. Zo is daar natuurlijk Jezus (bas). Verder de discipelen Petrus en Judas (bassen), Pilatus (bas) en zijn vrouw (sopraan), diverse dienaressen (sopraan en alt) en getuigen (tenor en bas). Ook groepen (discipelen, priesters, soldaten, volk) komen voor en worden vertolkt door twee koren.

In afwisseling met koordelen, recitatieven en aria's over het lijdensverhaal uit Mattheüs 26 en 27, zingen we de koralen, die alle menselijke emoties tonen in de geschiedenis van de veroordeling, de marteling, de kruisiging en de dood van Jezus. Schrik, verwondering, verbazing, verontwaardiging, ongeloof en doodsangst worden afgewisseld met medelijden, berouw, hoop en vertrouwen.

DE MATTHÄUS-PASSION

Bij deze koralen grijpt Bach terug op bestaande teksten, o.a. van de dichters Paul Gerhardt en Johann Heermann. Van componisten als Heinrich Isaac en Johann Crüger gebruikte hij weliswaar de melodieën, maar dan wel met eigen zettingen.

De aria's zijn meditatieve momenten. De individuele gelovige reflecteert op de voorafgaande dramatische handeling door expressie te geven aan de gevoelens die de tekst oproept. Op vrije teksten van de dichter Picander componeerde Bach prachtige melodieën met barokke overdadigheid en pathetiek.

Theologisch representeren deze teksten het destijds opkomende piëtisme dat de persoonlijke vroomheid en het innerlijk leven stelde boven intellectuele leerstellingheid.

In het tweekorige slotkoor staat de graflegging van Jezus centraal. Ook dit koordeel is een klaagzang, maar deze keer zonder kinderstemmen.

